

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

Ds. D. Chr. Overduin 21 februari 1988

Catechismus zondag 8 (vervolg)

Schriftlezing : Psalm 149

Geloofsvorm en bekentenis van Athanasius

Zingen : Psalm 136 : 1,2
136 : 3,4
138 : 1,2
138 : 3

De 8e Zondag.

VRAAG 24: Hoe worden deze artikelen gedeeld?

ANTWOORD: In drie delen. Het eerste is van God den Vader en onze schepping. Het andere, van God den Zoon en onze verlossing. Het derde, van God den Heiligen Geest en onze heiligmaking.

VRAAG 25: Aangezien er maar één enig Goddelijk Wezen is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en den Heilige Geest?

ANTWOORD: Omdat God zich alzo in zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheiden Personen de enige, waarachtige en eeuwige God zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

THEMA: HET WARE GELOOF

DE DRIEHEID IN DE EENHEID EN DE EENHEID IN DE DRIEHEID

Verleden week hebben we daar al iets over gezegd, en ik wilde daar nu nog één keer op terug komen, op deze belijdenis van wat God heeft geopenbaard, maar tegelijkertijd, wat alle menselijk begrip véér te boven gaat.

U hebt dat misschien kunnen merken aan de belijdenis van Athanasius uit het jaar 333, die toen, te midden van allerlei dwaling en allerlei verschillende formuleringen, heeft geworsteld om op papier te schrijven wat God in Zijn Woord daarvan heeft gezegd.

Ja, je kunt natuurlijk zeggen: Is dat nu nodig?

Maar je weet niet waar de mens terecht komt buiten de formuleringen van het Woord van God, of buiten het formuleren ván het Woord van God.

Achter deze belijdenis gaat natuurlijk héél véél schuil.

Athanasius heeft dat niet allemaal opgeschreven, maar ik bedoel, hij zou bij iedere belijdenis, iedere uitspraak die hij deed, ongetwijfeld een aantal teksten hebben kunnen noemen. Teksten waarvan de één in meerdere mate, de andere in mindere mate, duidelijk zou aantonen dat zijn belijden niet buiten het Woord om geschiedde.

En dan is er nog iets.

U hebt dan kunnen merken, dat wilde ik eigenlijk zeggen, aan het voorlezen van die belijdenis, als je dat nu allemaal hebt gehoord, die belijdenis van zo lang geleden, dan kun je niet zeggen als je aan het eind gekomen bent: Nu, ik heb het gehoord, en ik lees het nog een keertje na in het Psalmbijbeltje, en dan weet ik het, of, dan begrijp ik het. Dat is het juist niet!

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

Je kunt niet merken dat deze man het begrijpelijk probeert te maken, Drie en toch Eén, Eén en toch Drie, maar je kunt merken dat hij díé gegevens in de Schrift die daarop en daarheen wijzen, dat hij die, als het ware, bij elkaar gevat heeft om zo te komen tot de belijdenis van de Drieënige God. Maar je kunt niet zeggen dat het die man zijn bedoeling geweest is om het zo op te stellen en te schrijven dat wij zeggen: Nou ja, nou begrijp ik het eindelijk. Dat moet je meer zoeken bij degenen die aan de hand van allerlei voorbeelden hebben geprobeerd de Drieëenheid te verduidelijken. En dan spreken ze van een wortel, een stam, takken. Drie en toch één, één en toch drie. Ze spreken van hagel, geloof ik, of sneeuw en water, drie en toch één, één en toch drie. Kijk, zulke dingen die zijn meer op het verstandelijk denken van de mens gericht. Om het aannemelijk te maken dat het toch wel kán. Maar dat was de bedoeling van Athanasius niet. Je proeft uit alles toch een diepe eerbied, en tegelijkertijd een ontzettend grote ernst, waar de kerk vaak nu schouderophalend aan voorbij gaat: Nu ja, ze weten het, het staat in de Bijbel, enzovoorts. Maar ja, om daar nu nog.....Nou ja. Dat is niet actueel.

En ik begrijp wel dat het juist wel zaken zijn die ver boven ons begrip uitgaan, maar ik vind het toch een griezelig idee als leiders van kerken en voorgangers in kerken, daar nu met een glimlach over praten in de trant van: Waar hebben die mensen zich toch eigenlijk zo druk over gemaakt. Is dat nu werkelijk zo belangrijk? Er zijn toch veel belangrijker dingen aan de orde. En dan komt men met een groot stuk wereldproblematiek, en noem maar op. Dát is aan de orde, maar zulke dingen niet. En dat vind ik eerlijk gezegd zo griezelig. Want ik voel aan, dit is een uitgangspunt, een weg waarbij het tenslotte hetzelfde wordt. Allah is dan dezelfde als God de Vader van onze Heere Jezus Christus. En Mohammed ligt in de lijn van Jezus Christus, ook een profeet. Dan krijg je dat akelig, verleidelijk universalisme, waarbij alles bij elkaar getrokken wordt, en het komt toch allemaal op hetzelfde neer, want we hebben toch allemaal maar één god, en we hebben allemaal met die éne god te maken, daar zullen we verantwoording voor af moeten leggen.

En dat wordt heel sterk in allerlei dialogen met Islam, met Jodendom, met allerlei richtingen kun je dat merken, dat men zoekt naar en soort synthese. Om het alles bij elkaar te pakken en dan tot de conclusie te komen, dat het eigenlijk hetzelfde is.

Wat is het dan nuttig om die oude belijdenis nog eens te horen, die ons voorhoudt dat, als wij dit geloof niet op zodanige wijze bewaren, wij dan niet kunnen zalig worden. Dat daar onze zaligheid aan verbonden is, aan het werk van de Drieënige God.

En daarom - zoals ik verleden week al zei: het gaat tenslotte om de inhoud van het geloof - wilde ik daar toch nog even op terug komen.

Onze eerste gedachte was: De Drieheid in de Eenheid, en de tweede gedachte was: De Eenheid in de Drieheid. je kunt het uiteraard ook omdraaien. Dat ik de punten zo geformuleerd heb komt omdat het eerste antwoord begint: In drie delen, Vader, Zoon en Heilige Geest.

Ik heb er al op gewezen, geliefde gemeente, dat het begint met God de Vader en onze schepping, God de Zoon en onze verlossing, van God de Heilige Geest en onze

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

heiligmaking.

En ik heb verleden week sterk beklemtoond dat je die drie artikelen je niet van elkaar los kunt maken. Zoals je de Goddelijke personen niet uit elkaar kunt trekken, of tenminste, niet op zichzelf kan stellen, maar Ze zien als die enige God, geloven als die enige God, zo kun je ook de waarheid niet in stukken trekken.

En ik moet eerlijk zeggen, dat is ook wel gebeurd. En niet alleen door moderne mensen, maar toch ook wel in onze klassieke belijdenis kom je - niet in ónze belijdenisgeschriften zozeer, maar in de oude dogmatieken - dat toch wel een beetje tegen. Daar kan men zo uitgebreid een hoofdstuk gaan maken over God in het algemeen, en dan over God in het bijzonder, en dan over het Woord van God, en dan over de Middelaar van God en mensen. Dat is misschien uit oogpunt van verdeling - je moet natuurlijk de dogmatiek ergens in onderdelen verdelen, in hoofdstukken - misschien wel begrijpelijk, maar toch voel je al een stukje van het gevaar dat ik verleden week al aan heb trachten te wijzen: De mens buiten Christus wéét niets!

Wij moeten die algemene Godskennis waar wij wel over spreken in de leer, niet opblazen. Want dan krijg je eigenlijk een soort kerk buiten de kerk. Dat algemene idee; wat trouwens voor veel mensen al geen werkelijkheid meer is, die zijn al zo in het oordeel der verharding weggezonden, dat, die hebben ook die algemene indrukken; dat kennelijke van God, dat Hij er is, dat Hij almachtig is en alwetend, enzovoorts, is al helemaal bedolven onder de verharding.

Maar goed, er zijn dan toch ook nog een heleboel mensen die zeggen met een ernstig gezicht: Ja, maar ik geloof ook wel dat er een God is. Maar verder moet je niet praten. Je moet er niet over praten: Wie ís die God? Hoe dóét die God? Dan houdt alles op. Kijk, en dat is een soort religieusiteit, daar kun je gewoon bang voor zijn. Want dat gaat allemaal in principe buiten God, buiten Christus en buiten de kerk om.

Dan kun je zeggen: Is die kerk nu zo belangrijk? Nou ja, ik weet wel, je kunt het er mee eens zijn of minder mee eens zijn, maar mensen zoals Augustinus en anderen, die hebben gezegd dat de kerk de moeder is en dat de gelovigen de kinderen zijn. En die hebben gezegd dat er buiten de kerk geen zaligheid is. Maar ja, daar kun je natuurlijk ook over gaan twisten, wat bedoelen ze dan met de kerk? Bedoelen ze dan de uitverkorenen, die misschien ook wel buiten de kerk geleefd hebben op de één of andere manier? Dat zal er wel bij horen, want de kerk van God bestaat uit diegenen die Hij tevoren heeft verordineerd en geroepen en gerechtvaardigd en geheiligd, en zal verheerlijken.

Maar, je begeeft je toch op glad ijs als je dus dat alles los maakt van de kerk. Het is Gods welbehagen geweest om een kerk bijeen te vergaderen. Want Jezus zegt van dat kleine groepje volgelingen in Zijn dagen: Het is des Vaders welbehagen u, gij klein kuddeke, het Koninkrijk te geven. Daaruit merk je op: Het is Gods welbehagen; het is een klein kuddeke; ze krijgen alles.

Dus wij moeten ons niet door zulke groteske gedachten laten leiden, zoals: Och, dat bekrompen gedoe, en: De kerk dit, de kerk gaat achteruit, maar ja, goed, de mensen die zijn toch nog wel godsdienstig, en de mensen die willen toch niet graag als ongelovigen gekwalificeerd worden, enzovoorts, enzovoorts, dus dat valt wel mee. Nee, dat valt niet mee. Het is een allerdroevigste zaak.

Ten eerste, als de Waarheid uit het gezicht verdwijnt, en ten tweede, dat de kerk als

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

verkondigster van de Waarheid zwijgt, of zich oplost in allerlei vage redeneringen. Toch noemt de Catechismus, dat heb ik al gezegd dus, het in drieën, maar niet om het uit elkaar te trekken. Wij kunnen niet van God de Vader en onze schepping spreken buiten de Heere Jezus Christus. Maar we kunnen ook niet over de Heere Jezus Christus spreken buiten God de Vader en onze schepping. En we kunnen niet over de Heilige Geest spreken buiten de Vader en de Zoon. Want de Heilige Geest gaat van de Vader en de Zoon uit.

En nu moet je eens opletten, dit is nu zo wonderbaar: Het gaat óns aan.

Zijn wij dan zo belangwekkend, zo belanghebbend?

Nou, wij zijn wat dat betreft droevige schepselen. Daarom wordt het ons, als het ware, voorgekauwd in de Heidelbergse Catechismus. Om ons te zeggen, het gaat om ónze schepping, ónze verlossing, ónze heiligmaking.

O, die eeuwig onbegrijpelijke drieënige God, die toch niet nodig had om Zich ergens over te bekommeren. Die zaligheid heeft in Zichzelf. Dat Hij in relatie genoemd wordt met zondaren. En let wel, het gaat hier over een belijdende kerk. Het gaat hier over een kerk die iets mag weten van de enige troost beiden in leven en sterven. Om het eigendom te zijn van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, door Jezus Christus, in gemeenschap met de Heilige Geest. En wat is er dan een onuitsprekelijke rijkdom. Dat nu die arme zondaar, en gelukkig als we dat geloven, die de heerlijkheid Gods derft, die alles verloren heeft, die eigenlijk zonder God in deze wereld is, van zichzelf uit is hij zonder God in de wereld. Dat kun je merken. Je kunt aan alles merken dat de mens een God-loze geworden is van zichzelf. Hij zegt het niet hardop, maar hij is het in de praktijk van zijn leven. En Gods kinderen léren het voor het aangezicht van de Heere, dat ze zó diep gezonken zijn, en zó ongelukkig zijn, dat ze die God van hun leven gedag hebben gezegd, en dat ze Hem niet meer nodig hebben. Ja, misschien, als het begint te nijpen, als een soort laatste poging om in een schietgebedje nog gauw even te roepen: God, help me. Als hij dreigt te vergaan op 's levens zee, en als zijn wrakke schip tegen de rotsen slaat, dan is de Heere God misschien nog een soort stopwoord om uit te roepen. Maar om reëel te geloven in die God, hebben wij niet. De kinderen nog wel. En o, God geve dat het in de kinderharten bestendig mag blijven.

De kinderen, ja.

De kinderen zijn Adams-kinderen, dat weet ik wel.

En de kinderen zijn met ons in dezelfde dood terecht gekomen, ik weet het ook wel.

En toch, wat is die kinderleeftijd, met alle ondeugd, met alles waaruit blijkt dat het ook Adams-kinderen zijn, ach wat is het toch vaak ook....., ja, ik kan zo vaak met een innerlijke blijdschap het werk van de kinderen nakijken. Dan kan ik denken, hoe, waar komt dat toch vandaan? Dat ze soms antwoorden geven waar ik zo blij mee ben dat ik stilletjes zeg: Heere God, laat het zo blijven. Laat het toch alstublieft zo blijven, altijd, tot in eeuwigheid. Want ja, die zijn nog niet zo verziekt als wij, laten we eerlijk zijn. Wij hebben een leven achter de rug.

En ik weet wel, och, als je ouder wordt dan zie je, het gaat ook allemaal hetzelfde, ik weet het wel. Maar kun je het begrijpen, de intentie van mijn hart? Wat ik bedoel? Daar kun je dat spontane nog vinden: De Heere? Die kan alles! De HEERE.

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

En die in de Heere Jezus geloven mogen? Die gaan naar de hemel, die zijn blij, dat is niet zo erg als ze sterven!

En die niet in de Heere Jezus geloven? Die gaan naar de hel.

Vergeleken daarbij denk ik wel eens, hoe ouder, hoe meer komt die ellendige atheïst die Godlogenaar, om de hoek kijken, "zou? zou? zou?"

Nou, dat vind ik altijd fijn, daar ben ik altijd zo blij mee als je merkt dat de kinderen én in hun diepzinnigheid, én in hun oppervlakkigheid - én in hun naïviteit, zegt u misschien - dat die het nu vaak zeggen zoals het is. "Waar is die of die?" Die is in de hemel. Ja, maar die is toch begraven? Die is in de hemel bij de Heere, die is blij. Ja, en dan denk je wel eens, tjonge het is jammer dat een mens: Hoe ouder hoe kouder vaak, hoe ouder hoe verstokter, en, dat dat zo is.

Want moet je eens luisteren kinderen, jullie kunnen het ook niet begrijpen, want ik begrijp het niet hoor, Drie en toch Eén, Eén en toch Drie, maar weet je wat nu het wonder is? Er staat, van God de Vader en ónze schepping, van God de Zoon en ónze verlossing, van God de Heilige Geest en ónze heiligmaking, dat is het wonder. Niet alleen dat er een God is, maar dat deze God ónze God is.

Nou, dat gaat alles te boven.

Ik bedoel, je kunt verdrietig zijn, je kan denken, nou, misschien wel eens, vader houdt niet meer van me en moeder houdt niet meer van me. Misschien zijn er wel die zeggen, ik heb helemaal geen vader meer. Of: mijn moeder heeft me in de steek gelaten, dat kan ook nog wel. En als je dan groter wordt en er komen allerlei dingen op je af, problemen, moeilijkheden, en de dood. Dat gebeurt ook, niet iedereen wordt oud. En als je oud wordt dan zeg je nog, het is als een zucht voorbij gegaan, als een zucht. En dat kun je van mij gerust aannemen, want ik ben ook al een beetje oud, bijna 53 jaar. Nou, een halve eeuw, dan zit ik soms in me eigen: Hoe is het mogelijk, meer dan een halve eeuw oud. Maar waar is het gebleven? Het is een zucht die voorbij..... Nou, dan komt alles.....

Maar nu, wat is nu die mens onuitsprekelijk gelukkig, zelfs al wordt hij getroffen door ongeluk: 'een zee van ramp moge met haar golven slaan, hoe hoog zij ga, ze raakt hem zelfs niet aan'.

Want God blijft God.

En die de Vader liefheeft die heeft Hij met een eeuwige liefde lief. Niemand kan ze uit Zijn hand rukken.

En die door de Zoon verlost wordt, die voor hen heeft betaald, die zal nooit door zijn schuld in de hel getrokken kunnen worden. Want Hij zegt Zelf ook: Niemand kan ze uit MIJN hand rukken.

En die door de Heilige Geest geleid wordt, die gaat op weg naar dat andere Vaderland. En die krijgt door de Heilige Geest dat leven van die andere Borg en Middelaar, Jezus Christus.

En die Heilige Geest is hier al bezig. Al zie je voor God nog zo zwart in je eigen oog. Als zeg je tegen de Heere: Heere, ik ben door Uwe Wet te schenden, krom van lenden. Al zeg je met een andere man: Ik ben melaats. Maar die Heilige Geest is bezig om Christus in ons te doen wonen. Nou, dan moet je toch eens indenkten, als dat ons deel mag zijn, 'ónze-ónze-ónze'.

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

Al is er dan op heel de wereld niets meer, en boven je hoofd ook niets dan zwartigheid, wanneer het geloof zich één ogenblik richt, door die Geest, op deze Waarheid, dan kan het haast niet op! Jij ellendige, scharminkel, je was wel goed gemaakt, maar we hebben er niets van terecht gebracht. En nu, na duizenden jaren, sinds dat de wereld geschapen is, na zoveel eeuwen:

Van God de Vader en mijn schepping,
van God de Zoon en mijn verlossing,
van God de Heilige Geest en mijn heiligmaking;
dat kun je niet op. Dat is niet te begrijpen.

O, de Heere geve het ons. Hij geven het ons als het van node is. We hebben het altijd nodig, maar we zijn het ons niet altijd bewust. Maar om de bate en de kracht ervan te mogen verstaan. Want ik vind het stik-vervelend om met een soort huichelachtig gezicht, als het ware, onszelf groot voor te doen, terwijl het allemaal niets is. En om een zekere stand op te houden, geestelijk. Maar wanneer wij nu geloven dat wij geen stand op hóéven te houden, en dat Hij in onze lage stand, ons genadig de hand heeft gereikt. Dan ben je toch ergens, hoe het ook is, de rijkste mens.

Dan zou je toch niet willen ruilen?

Zou je willen ruilen?

Of zou je zeggen: O mijn God, wat heidenen roemen, niemand is bij U te noemen, daden als Uw grote daân, treft men nergens elders aan.

Ja, die man zat nogal diep in de put, en met zichzelf, enzovoorts, en moedeloos, 'en zou het nu ooit wel dit of dat'. Toen zei z'n vrouw: "Man, we hebben nog wat geld gespaard, weet je wat, pak het zakje met geld, en dan ga je nog wat genieten van het leven. Dan ga je de bloemetjes nog eens buiten zetten, dan heb je nog wat. Als het toch met jouw niets, als het toch verloren is en blijft, dan heb je nog wat aan je leven". Toen begon hij vreselijk te huilen. "O nee", zegt hij, "vrouw, nooit meer, nooit". Voel je? Zijn vrouw was wijs, die confronteerde hem met iets. Hij dacht wel misschien dat hij buiten en zonder God zat, maar het is niet zo. Hij vóélde het niet. Maar toen voelde hij het opeens, toen z'n vrouw dat zei. "Hier heb je de zak met geld, en dan ga je.....". Het kon niet. Nee, dan met recht: Weg wereld, weg schatten, gij kunt niet bevatten hoe rijk dat ik ben. Midden in de armoede. Want ik ben niet rijk, maar mijn God is zo rijk. En dat ligt nu mede in dat wonderbare, ware geloof in de drieënige God.

Dat nu een drieënig God Zich bemoeid heeft met verloren mensenkinderen. En dat nu die drieënige God alles gedaan heeft om een volk zalig te maken. Om ze te redden uit alle oordeel en nood.

Nu, ik zei, ik vind het akelig als wij onze stand geestelijk op moeten houden door een groot vertoon te gaan voeren, van, nou ja, 'weet je wel wie ik ben'. En, 'ik heb dit en ik heb...'. Dat is akelig.

Maar weet je wat ook akelig is?

Als het goud verdonkerd wordt, het fijne goud.

Want, kijk, er is een misvatting in het spel. Als wij met een eigen gemaakte grootheid tevoorschijn komen, dat we zo rijk zijn, en God die geeft alles maar wat we hebben willen, dan is dat niet oprecht. Maar weet je dat anderen....dat lijkt oprecht. Dat lijkt oprecht. En het is ook soms oprecht goed bedoeld. Dat Jakob en Israël zeggen: "Heere,

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

mijn weg is voor U verborgen, en mijn recht gaat aan U voorbij. U bemoeit Zich niet meer met me, U kijkt niet meer naar me om, ik merk het". En toch, dat wordt nu door de Heere onderzocht. Door de Heere. En de Heere zegt: "Jakob, waarom zeg je dat, Israël, waarom spreek je zo? Weet je het dan niet, dat Ik niet moede noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Mijn verstand. Jongelingen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen vallen, maar die Mij vrezen zullen de kracht vernieuwen. Ze zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden". Dat doet de Heere ergens om.

Kijk, die oprechte armoe, die ligt aan onze kant, en daar kunnen we nooit blij mee zijn. Dan is er geen enkele reden tot vrolijkheid. Maar nu, onze rijkdom ligt aan Gods kant. Die ligt in Hem. En die is door Hem en tot Hem. En kijk, dat is nu geen huichelen als je zegt: "Nou, met mij is het niet zo goed, maar met Hem is het goed". Nu, dan is het met u ook goed. Als je zegt: - Dat is geen huichelen. Het is namelijk een stap des geloofs die de Heilige Geest leert. Om nu niet vanuit het vlees te redeneren. Maar om nu vanuit dat allerheiligst geloof te mogen zeggen - "Zo God mijn God maar voor mij is, wie is er tegen mij?" Je hebt dat niet altijd. Nee, je hebt het eigenlijk nooit, maar de Heere heeft het altijd. Maar wat kan dat een verruiming betekenen, en wat kan het een blijdschap zijn als de Heere zegt: "Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken. Alle tong die in het gericht tegen u opstaat zult gij verdoemen. Dit is de erve der knechten des Heeren, want hun gerechtigheid is uit Mij". Niet onze eigen gerechtigheid, Zijn gerechtigheid.

En dat dan die Vader en Zoon en Heilige Geest zegt: "Je bent gezegend, Ik ben je loon en je schild, zeer groot. Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht". Nu, dan is de kerk, hoe in het zichtbare misschien, geestelijk gezien, arm aan alles, rijk in Hem.

Daarom hebben de apostelen telkens maar weer die nadruk willen leggen, want dat hadden de mensen nodig, in Hem en door Hem en tot Hem.

Nu, van God de Zoon en onze verlossing.

Hij verlost.

En Heiligmaking.

Wat betekent dat allemaal?

Wat er stáát!

De Heilige Geest zal niet rusten tot wij volkomen volmaakt beantwoorden waartoe God ons heeft verkoren. Waartoe Jezus Christus is gestorven en opgestaan. Daartoe is ook de Heilige Geest uitgegaan. En dat komt, het begint al, van de vijand wordt gezegd: een vriend; van de vloeker wordt gezegd: hij bidt. Ja, op alle mogelijke wijze zie je in de Schrift die afbraak van het rijk der zonde. Dat hij geen heerschappij zal oefenen. In Christus is het al volmaakt aanwezig, één grote heiligheid der heiligheden. Maar hier is die Heilige Geest bezig ons Zijn heiligheid deelachtig te maken. Zijn voetstappen te mogen nawandelen. Opdat het gevoelen dat in Christus Jezus was, ook in onze harten zou verheerlijkt worden.

Het is alles een zaak van het geloof.

Echt, het groeit niet op onze akker.

Maar laat uw zwakheid en uw gebrek, laat het u nooit doen vertwijfelen, nooit doen vergeten. Straks staan ze daar zonder vlek en zonder rimpel. De Heilige Geest heeft hen geheel bereid, levend gemaakt uit de dood. En aan het heerlijk lichaam van

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

Christus gelijkvormig gemaakt. Wat is dan die belijdenis, Drie en toch Eén, troostrijk. Want u denkt: Ja, de Zoon, maar nu zal de Vader ook niet grimmig op u zijn. En vergeet de Heilige Geest niet. Daar zit ik vaak van te denken, als het zo in de gedachte komt: Die Heilige Geest, wat Die van mij te lijden heeft. Wat Die Heilige Geest allemaal moet verdragen. Want Hij heet de HEILIGE Geest, en Hij is de heiligende Geest. En dan in zo'n mens, zo'n onbewoonbaar verklaarde woning, dat Hij daar toch in wil komen en blijven komen, blijven wonen.

Maar, die Drie en toch Eén betekent dit: de Vader heeft niet aan het kruis gehangen, maar Hij staat er volkomen achter. Het is Zijn gave, Zijn welbehagen dat Jezus daar hangt. En de vrucht daarvan is ook in 's Vaders handen. Hij zal Hem een deel geven van velen, en de machtige als een roof delen. Om de arbeid van Zijn ziel zal Hij het zien en verzadigd worden. Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken. Zo staat de Vader achter de Zoon. En die Heilige Geest staat in en bij en uit Beiden. Uit Beiden, Vader en Zoon. Die wordt niet moede, niet mat - ik zou bijna zeggen - om vuile handen te maken. Maar Hij heeft geen vuile handen. Ik heb vuile handen. Hij wordt niet moe noch mat elke dag opnieuw die Christus te verheerlijken. Want die Heilige Geest weet beter dan dat wij het weten, dat we buiten de Heere Jezus Christus, buiten de ware Wijnstok niet anders dan gifkickers zijn, gifslangen. Dat we buiten de Heere Jezus Christus wel een hele vertoning maken met onze Godsdienst in woorden, maar we missen de kracht derzelve. Dat weet die Heilige Geest.

Hoe moet dan die Heilige Geest in vurige liefde bezig zijn om dat onwillige schaap naar de Herder te brengen. Dat onwillige schaap in de kooi te krijgen en te houden. Altijd maar weer terug te dringen. En als het dan helemaal uit de hand loopt, om dan nog ons in te fluisteren: "Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegdraagt", en opnieuw te beginnen. De Heilige Geest die ons, met eerbied gesproken, nooit een diploma uit kan reiken. De Heilige Geest die dagelijks geconfronteerd wordt met onze achteruitgangen. Die honderden keren het heeft gespeld: Eén is uw Meester, Eén is uw Hulp. Betrouw op Hem, stort voor Hem uit uw hart. En die Heilige Geest die altijd weer teleurgesteld wordt omdat we met onze eigen kracht, met ons eigen inzicht bezig zijn.

O, ik heb weleens gedacht en gezegd, stilletjes: "Heilige Geest geef straks dat ik U zo mag prijzen. Niet omdat U groter bent dan de Vader en dan de Zoon, maar dat ik dan oog mag krijgen wat U allemaal gedaan hebt. Dat U zo belangeloos.....", zou je zeggen, want Hij krijgt stank voor dank. Maar om de ere van die Drieënige God nou Uw aandeel hebt geleverd in onze heiligmaking. In ons te doen afzien van onszelf en opzien tot Hem.

Misschien denk je, en dan denk je terecht, waarom zeg je nu elke keer: dat die Heilige Geest ons naar Christus drijft?

Kun je niet beter zeggen: ONZE heiligmaking, dat WIJ elke dag een beetje heiliger worden? Daar komt het dan toch op neer.

Als u dat gedacht hebt, dan zeg ik, dat is een goede gedachte. Dat is een goede vraag. Dat zeg ik ook expres zo.

Waarom?

Ik DURF gewoon niet aan te komen met ONZE verbeteringen, met ONZE veranderingen, met ONZE gedachten en ideeën van goed en kwaad.

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

Ik durf het niet!

Van Godswege durf ik het niet!

Ik weet niet of dat ik....., ik hoop dat ik namens u mag spreken daarin, dat als ik zeg:

Het is allemaal BOERENBEDROG!

Het is niet waar, het is niet echt.

Want ik ben een dienstknecht der zonde geworden, en een slaaf der zonde.

Ik kan nooit meer uit die eerste Adam enige kracht putten om tot verbetering, tot ware heiligheid te komen.

Dat is verloren.

Maar ik weet ook dat die allerliefste Zaligmaker maar één oogje naar mij hoeft uit te steken, of één oog-blik op mij te werpen en dan gaan we van de baan.

Dat is medicijn, anders niet. ANDERS NIET.

Dat is echt medicijn.

Het andere zit een hoop vijandschap achter. Daar zit een hoop eigenwilligheid achter. Daar zie je dat een mens, hoe mooi die toch ook voordoet, in de praktijk schopt hij alles omver. Maar Jezus is onze Toeverlaat. Als Hij Zijn doorboorde handen maar eens naar ons uitwijst in één of andere omstandigheid.

Dat zou je wel willen hè, dat het elke dag zo was. Want ik weet, er is niets dodenders voor ons eigen ik, maar ook voor de zondewegen en voor de wereld, er is niets dodelijkers voor, dan Jezus. Jezus Christus, als Die eens kijkt. Dan zie je die man naar buiten gaan, bitterlijk wenende. Dan zie je de mens in elkaar schrompelen voor de Heere en in tranen uitbarsten. Dat is waar omdat HIJ dat doet.

Dat is de rede waarom ik niet aan de verkeerde kant durf te beginnen.

Want ik geloof dat wij de verkeerde kant zijn.

Want ik weet dat HIJ alleen de goede kant is.

En daarom, o, dat leven. Dat is ook het gemis hier op aarde. Dat is tegelijkertijd ons gemis. O, om nu in die Christus, dat heeft de Heere denk ik voor de eeuwigheid bewaart, om daar nu zo uit te leven, uit zo'n Wijnstok, dat het vergif niet meer aan de orde komt. Dat het vergif er aan de andere kant uitstroomt. Dat zou je graag willen. Niet om dan te gaan pochen op onze kracht. Maar om dan te roemen in Zijn mogendheên.

Daarom zeg ik wel eens, ik geloof dat iedere Christen, hoe slecht hij zichzelf ook bevindt, dat het zijn liefste wens is om nooit, nooit één kwade gedachte te hebben. Nooit zijn handen uit te strekken naar het verbodene. Maar om verlost te worden van zichzelf, van een lichaam dezès doods.

En daarom, hier op aarde ben ik me bewust, zien we maar eens een flikkeringetje.

Maar dat kan al genoeg zijn om te zeggen:

Geloofd zij de Vader uit Wien alle dingen zijn en tot Wien alle dingen zijn.

Geloofd zij de Zoon, die stervende en lijdende Middelaar, die tweede Persoon van het Goddelijk Wezen. Hij heeft zo duur betaald.

En geloofd zij de Heilige Geest, Die Zich met mij heeft willen inlaten.

Kijk, zo is het toch niet zo ver weg in de zin van een lesje, een dogmatiek. Dit is een stukje van het concrete: God - onze; genade - schuld.

Ja, dat ligt hier nu allemaal in de belijdenis van die Drieënige uitgedrukt. Daarom wordt er niet over die Drieënige zo gesproken alsof het niets met de zaligheid te maken heeft. Het heeft er juist alles mee te maken. Kijk, de Catechismus had ook kunnen gaan

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

praten, een soort, een speculatief onderzoek, hoe God het nu heeft in Zichzelf. Maar daar zouden wij niets aan hebben. Maar nu wat Gods is, en wat Hij zijn wil voor Zijn ellendig Sion.

Daar heb je wat aan.

Nu is er nog één vraag.

Nu, als er maar één Goddelijk Wezen is, waarom wordt er dan gesproken van Vader, Zoon en Heilige Geest?

Daar had Athanasius het ook al moeilijk mee.

Waarom?

Er waren er bij - ik noem een paar dingetjes, hoor - die zeiden: Er is maar één God. Daar hadden ze gelijk in. Er zijn geen drie Personen, er is maar één Persoon, dat is God. Maar, die God die uit Zich op drie verschillende manieren. Als Vader, als Zoon en als Heilige Geest. Je zou dus kunnen zeggen, zij bedoelden, er is één Persoon, één God, en die ene God die maakt Zich aan ons op drie verschillende manieren bekend: Vaderlijk, kinderlijk, geestelijk. Net naar gelang de omstandigheden.

Dat is een dwaling.

Daar heeft Athanasius tegen geprotesteerd.

Want Athanasius - het staat misschien niet zo letterlijk in de belijdenis, maar het wijst er toch wel naar terug - heeft geleerd, dat als dat waar is, dan betekent dat dat de Vader gekruisigd is. Maar wij moeten de zaak niet door elkaar gooien. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Maar de Vader is niet gekruisigd. De Vader is de eeuwig verkiezende God. De Zoon dat is die God die ons vlees en bloed heeft aangenomen. De Heilige Geest is God. Nochtans geen drie Goden, maar die het op Zich genomen heeft om ons te leren.

Dat heb je nu in de unitarische kerken nog. Die heb je veel in Amerika en zo, daar gebruikt men dat woordje 'Persoon' op een verkeerde manier. Want in de Bijbel komt het woordje Persoon niet voor van God. Het komt wel voor van Jozef. Er staat van Jozef dat men zijn persoon in de ijzers zette, in de gevangenis. Maar het woord Persoon van Vader, Zoon of Heilige Geest wordt niet gebruikt.

Nu zeggen de mensen: Zie je wel, het staat niet eens in de Bijbel, hoe kom je daar dan bij? Wat moet je dan anders? Er zijn oprechte, Godvrezende geleerden geweest, die hebben gezegd: Zouden we het woord Persoon niet beter kunnen vervangen door 'Zelfstandigheid?' En het woord 'Drieëenheid', zoals Athanasius, door 'Drievuldigheid'. Maar weet je hoe het met al die dingen is, mensen? Aan dat woord 'Persoon' daar kleven bezwaren aan. Want het woord 'Persoon', ons woordje persoon, dat stamt van een Grieks woord 'persona'. Dat was een masker dat de mensen droegen op een toneelvoorstelling, persona. Dan beeldden zij iemand uit. En dan dat betreffende masker wat ze ophadden, dat kon een masker zijn van een oude vader bijvoorbeeld of van een vrouw, of, noem maar op. Of van één of andere held. Maar door dat masker ging die ene mens verschillende personen, als het ware, nabootsen, weergeven.

Nu, zo zien dan ook die unitarische kerken het. Zij willen niets van Drie en toch Eén, Eén en toch Drie weten. Zij zeggen: Nee, er is maar één Persoon, en dat is God. Maar in die zin hebben wij dat woordje 'persoon' niet van de Grieken overgenomen, als dat oude betekende masker, nee. Wij hebben dat 'persoon' overgenomen in de zin van

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

'persoonlijk-héid', een IK. Een zelfstandig IK. Maar bij het woordje 'zelfstandig' moet je zelfs al op gaan passen. Zelf-standig.

Want de Vader is niet zonder de Zoon en omgekeerd. En de Heilige Geest is niet zonder Beiden. Nu leer ik de kinderen op de catechisatie altijd: Jullie moeten niet van een letter uitgaan. Natuurlijk, wij moeten wel van een letter uitgaan, maar ik bedoel, je moet de hele Bijbel in Zijn geheel lezen als het over die dingen gaat. En niet, nu herinner ik het me opeens weer, zoals de Jehovah's Getuigen. Die zeggen: De Heilige Geest is een Kracht. Zo gaat er warmte van de zon uit, straling van de zon. Maar die warmte is de zon niet en die straling is de zon ook niet. Nu, zeggen ze, zo gaat de kracht van God uit, dat is warmte, of, dat is moederlijk, maar dat is God niet. Dan zeg ik tegen de kinderen: Nu kun je wel een tekst aanhalen, maar dan moet je denken, hoe wordt er in de Bijbel gesproken over de Heilige Geest. De Heilige Geest heeft verdriet. De Heilige Geest spreekt: Zonder Mij af Paulus en Barnabas tot het werk waartoe Ik ze roepen zal. De Heilige Geest belet Paulus ergens het Woord te bedienen, of brengt hem naar een andere plaats. De Heilige Geest onderzoekt de dingen Gods. Petrus zegt tegen Ananias: Je hebt niet de mensen, maar je hebt de Geest, de Heilige Geest, je hebt God gelogen.

Wees nu eens eerlijk hè, dat zeg je niet van een Kracht, dat zeg je niet van een Uitstraling; die denkt niet. Dat is geen zelfstandige energie, als het ware. En daarom vind ik het, ja, in m'n hart word ik dan altijd een beetje boos, dat zal ook wel niet goed zijn, maar dan denk ik: Hoe halen ze het allemaal in hun hersens om zo over die heerlijke en hoge God de Heilige Geest te spreken? Want Hij spreekt en Hij bidt in ons met onuitsprekelijke verzuchtingen. Dat is niet een beetje stoom van de stoomketel, waterdamp. Het is niet een beetje warmte van de zon. Maar Hij is, en dat belijden wij met de kerk, met de Vader en de Zoon eeuwig God, te prijzen. God heeft dat zo geopenbaard.

Dan kun je zeggen, dat zeggen de Jehovah's Getuigen dan ook en de oude Arianen ook, en daar moet je dan altijd diep meelij mee hebben. Nu, ik maak me vaak een klein beetje boos. Dat mag niet, boos maken is niet goed voor je hart en voor niets niet, maar dan denk ik, ik kan het niet zo goed verdragen.

Ik heb eens tegen iemand gezegd: Joh, ga asjeblijft weg! Ik kan het niet hebben dat je zo over de Heere Jezus praat. "Ja, wij willen ook niet om de Heere Jezus heen, voor ons ook een belangrijk....." Ik zeg: "Hij is voor jullie niet God, te prijzen tot in der eeuwigheid. Hij is voor jullie niet wat Hij voor Thomas was: 'Mijn Heere en mijn God!' Ik zeg: "Wij zijn door God verlost en willen door niemand anders verlost zijn. Ook niet door een voortreffelijk mens, een schepsel dat voor de tijden der eeuwen geschapen is, nee." Dan windt je jezelf op. En niet om gelijk te hebben, maar omdat God in Zijn eer wordt getast. Dat we over die Zoon die in den beginne was, het Woord, en het Woord was God, en het Woord was bij God, de raad die tussen Beiden was, de Vader en de Zoon, van de nooit begonnen eeuwigheid, dat wordt zo maar even te grabbel gegooid. Dat kan niet.

En daarom zeg ik tegen de kinderen altijd: Kinderen, je moet het goed lezen, Ze hebben Goddelijke namen, Ze doen Goddelijke werken, Ze hebben Goddelijke deugden en Ze ontvangen Goddelijke eer in de Bijbel. Want onze Heere Jezus Christus wordt door de engelen aanbeden. En Hij liet Zich de aanbidding welgevallen. Dat is een gruwel in

CATECHISMUS ZONDAG 8 (VERVOLG)

de ogen van de Jehovah's Getuigen. Je mag alleen maar voor Jehovah..... Daar weten ze ook geen raad mee. Maar dat leert ons het Woord, Drieheid in de Eénheid, Eénheid in de Drieheid, God heeft het geopenbaard dat deze onderscheiden Personen de ene waarachtige God zijn.

Nu, nog een voorbeeld.

Ik dacht dat ik het verleden week wilde noemen maar niet genoemd heb, en anders is het een dubbel voorbeeld. In het jaar 1052 of 1054 is er een scheiding gekomen tussen de Oosterse en de Westerse kerk over de Heilige Geest. Athanasius heeft zo dapper beleden dat de Heilige Geest gaat uit, dat is Zijn eigenschap, van de Vader en van de Zoon. Personele eigenschap - Hij is uitgaande van de Vader en van de Zoon. De Oosterse kerk zei: Nee, Hij gaat alleen van de Vader uit. Dat was maar een klein verschil. Tegenwoordig zeggen de geleerden dan ook: Ja, het is eigenlijk jammer dat om zo'n kleinigheid de Oosterse en de Westerse kerk gescheiden zijn. Die Oosterse kerk, daar bedoel ik dan niet de R.K. kerk, maar de Grieks orthodoxe, de Koptische kerk en noem maar op. Maar, nu moet je eens kijken naar de gevolgen, want je zegt: wat maakt dat nu uit dat die Heilige Geest alleen van de Vader uitgaat, of van Vader en Zoon? Weet je wat dat uitmaakt? Dat de kerk daar al eeuwen lang in een dode vormendienst, half Rooms, half afgodisch, aan elkaar hangt. Daar loopt een man met een prachtig gewaad, er zit nu op het ogenblik een beetje leven in, dat moet ik ook eerlijk zeggen, op het ogenblik is er een soort opwekking, heb ik vernomen, maar toen in het begin van onze eeuw verschillende mensen daar reizen hebben gemaakt uit ons land, toen viel het ze op, het was allemaal mooi, prachtige mooie klederen, een soort priesters ook, ze zongen als lijsters die oude gezangen, dat Gregoriaans en dergelijke, veel rituelen en noem maar op, maar dat was dan ook alles ook. Dat was toch.... Echt geestelijk leven, dat vond je haast niet. Waarom niet? Voor hun was echt geestelijk leven als ze één of andere mystieke ervaring hadden, buiten alles om. Dat ze zo, als het ware, in extase geraakten. Maar ze misten de gezonde oefening in Christus. Want als jij de Geest van Christus losmaakt van die tweede Persoon, dan komt die Geest naar de kant van de Vader, en dan begrijp je wel, dan staat het kruis en dan staat de Gekruisigde niet langer in het middelpunt. Dan staan wij met onze ervaringen in het middelpunt, desnoods buiten Christus om.

Daar zie je nu hoe een zogenaamd klein verschil eeuwenlang een stempel kan zetten op een kerk en haar boodschap. Doordat de levendige belijdenis en de inhoud van het geloof verduisterd is.

Ja, het is al weer tijd geworden, we gaan naar huis, excuseer me.

Maar als het nu met u zo mag zijn - ik had nog iets in mijn gedachten maar ik laat het rusten - wat we hebben horen voorlezen vanavond: Zijn lof zij in de gemeente Zijner gunstgenoten. Dat Israël zich verblijde in Degene die hem gemaakt heeft.

AMEN